

1. ÚVOD

V správe o činnosti knižnice za rok 2003 analyzujeme základné odborné činnosti knižnice ako je dopĺňanie knižničných fondov, počet používateľov a poskytované knižnično-informačné služby verejnosti, priestorové, technické a ekonomické zabezpečenie knižnice. Hodnotíme tiež naše nadobecné poslanie metodickú a bibliografickú činnosť.

Dosiahnuté výsledky nás tešia, ale aj zaväzujú, aby knižnica obhájila svoje nezastupiteľné miesto v dnešnej dobe charakteristickej čoraz zvýšeným dopytom po informáciách a vedomostiach. Prioritne sme sa venovali podpore detskej čitateľnosti uvedomujúc si jej význam vo vzťahu k výchove a vzdelaniu:

- najväčším podujatím, ktoré sme zorganizovali bol medzinárodný seminár **Knižnica a detskí čitatelia** za účasti tvorcov a ilustrátorov detských kníh ako aj odborníkov z partnerských knižníc z Krosna a Nyiregyháze a ostatných knižníc na Slovensku.
- rozšírili sme činnosť vo vzťahu k detským čitateľom, a to otvorením novej samostatnej detskej knižnice **Rozprávka** na najväčšom prešovskom sídlisku Sekčov.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti v roku 2003 sme zaznamenali **nárast počtu používateľov**, pričom najviac nás teší zvýšený **počet práve detských čitateľov** napriek neustále klesajúcej demografickej krivke a celkovému poklesu detských čitateľov v rámci SR.

Pre dospelých používateľov sme zrekonštruovali **prednáškovú miestnosť** v Centrálnej požičovni na Hlavnej, ktorá slúži ako školiace pracovisko a na organizovanie kultúrno-výchovných a vzdelávacích podujatí aj pre iné organizácie ako je Miestny odbor MS, Liga proti rakovine, Zväz telesne postihnutých.

Tradíciou sa stali **Prázdniny v knižnici** organizované za podpory MsÚ v Prešove a Komunitnej nadácie mesta Prešova. Počas letných prázdnin bolo 425 pobytov detí a knižnica ako aj vzťah ku knihám sa natrvalo zapísali do ich vedomia.

Druhou tradíciou bol **Benefičný večer Knižnice P.O. Hviezdoslava** v Divadle A. Duchnoviča v Prešove spojený s dražbou multiplicitnej a zastaralej literatúry

Spokojnosť čitateľov závisí samozrejme aj od ponuky našich produktov, ktorých jadro tvorí knižničný fond. Celkovo sme zaznamenali nárast vo všetkých ukazovateľoch knižničných činnosti okrem prírastku knižného fondu kde je to o 354 kn.j. menej ako v roku 2002. Finančné prostriedky z rozpočtu knižnice sú nedostatočné a preto na dopĺňovanie KF sme získavali financie aj z iných mimorozpočtových zdrojov. Z grantov sme získali 58 000 Sk, od reklamných partnerov 34 000 Sk. Taktiež sme získali detské knihy v angličtine od amerického vydavateľa a sponzorov z USA v počte 365 v hodnote 2000 USD.

Finančné prostriedky z grantov sme získali aj prostredníctvom občianskeho združenia Slniečkovo, ktorého činnosť sa zameriava aj na pomoc knižnici.

Najviac úsilia sme venovali zavedeniu bezplatnej **internetovej siete Govnet** na základe uznesenia vlády k Stratégii rozvoja slovenského knihovníctva a informatizácie spoločnosti. Splnením tejto úlohy budú môcť naši používatelia v roku 2004 bezplatne využívať internet a knižnica takto zabezpečila internetové pripojenie v hodnote vyše 250 000 Sk zdarma ako prvá verejná knižnica na Slovensku.

Mgr. Marta Skalková

2. ZÁKLADNÉ ČINNOSTI KNIŽNICE

Naša základná činnosť bola zameraná na poskytovanie knižnično-informačných služieb, ktoré sú plne automatizované a na kultúrno- vzdelávacie podujatia pre širokú verejnosť.

Po vyhodnotení dosiahnutých výsledkov v oblasti služieb môžeme konštatovať, že r. 2003 bol úspešný .

V hlavných ukazovateľoch činnosti sme zaznamenali nárast vo všetkých ukazovateľoch: nárast počtu používateľov, výpožičiek, návštevnosti a realizovaných podujatí. Celkove výkony majú stúpajúci trend, čo svedčí, že čitatelia naše služby vyhľadávajú a sú s nimi spokojní.

Na základe podrobnej analýzy r. 2003 sa budeme usilovať naše služby ešte viac skvalitniť, ponúknuť ďalšie žiadané služby, aby sme sa stali nevyhnutným pomocníkom pri štúdiu, rekvalifikácii a využívaní voľného času od detí až po najstarší vek.

2.1. VÝPOŽIČKY

Výpožičky v každom roku sú veľmi premenlivé a závisia od mnohých ukazovateľov. Najdôležitejším z nich je samozrejme dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie nového žiadaného a aktuálneho fondu. Na druhej strane potreby používateľov, ich záujem, a samozrejme čítavosť detí a mládeže, ktorá bola z roka na rok menšia.

V roku 2003 sa vypožičalo absenčne a prezenčne spolu 822 541 kn.j., čo predstavuje 100,80% z ročného plánu práce. V porovnaní s rokom 2002 je to nárast o + 9 061 kn. j.

Absenčné výpožičky predstavujú 583 249 kn.j. t.j. 98,36% z ročného plánu. Rozdiel oproti roku 2002 je – 8 116 kn.j.. Z toho najviac sa vypožičalo náučnej lit. 237 461 kn.j., – 97, 32% z ročn. plánu. Krásnej lit. sa vypožičalo 206 607 kn.j. – 96,55%. kn.j.

Detskej krásnej a náučnej lit. sa požičalo spolu 139 181 kn.j., – 103,10% z plánovaného počtu a je to + 4 908 ako v roku 2002.

Tento kladný výsledok je zvlášť cenný, nakoľko je všeobecne známe, že čítavosť detí je malá a prevládajú moderné média. Vynaloženým spoločným úsilím sa dá i tento trend zastaviť. Vhodným spôsobom v rámci informačnej výchovy sme orientovali a oboznamovali žiakov ZŠ na využívanie bohatých informačných zdrojov, ktoré má knižnica.

Prezenčne bolo vypožičaných 239 292 kníh a periodík. V porovnaní s min. rokom je to o + 17 177 kn.j. viac, z ročného plánu je to plnenie na 107,31%.

Vyhľadávaná je najmä denná tlač, populárne týždenníky a mesačníky časopisov, ktoré sú pre obyvateľov veľmi drahé, tiež aj encyklopédie, slovníková literatúra, náučná a študijná literatúra, z ktorej máme len po jednom exemplári.

Prostredníctvom MVS sme sprostredkovali 42 výpožičiek.

Absenčné a prezenčné výpožičky spolu

VÝPOŽIČKY	R.2002	R.2003	ROZDIEL R. 02-03	PLÁN NA R.2003	OPROTI PLÁNU	% Z PLÁNU
Výpožičky spolu	813 480	822 541	+ 9 061	816 000	+6 541	100,80
Absenčné výp.	591 365	583 249	- 8 116	593 000	- 9751	98,36
Z toho-krásna	213 920	206 607	- 7 313	214 000	- 7 373	96,55
-detská	134 273	139 181	+4 908	135 000	+4 181	103,10
-náučná	243 172	237 461	-5 711	244 000	- 6 539	97,32
prezenčné výp.	222 115	239 292	+17 177	223 000	+ 16 292	107,31
MVS z iných kniž.	40	42	+ 2	40	-	-

Pobočky- absenčné výpožičky – prehľad

Pobočka	výpožičky absen. 03	Plán 2003	Rozdiel plánu	Rozdiel r. 02 - 03
CP	241 417	244 000	- 2 583	- 2 500
Slniečko	74 695	75 000	- 305	- 313
S II.	51 902	59 000	- 7 098	- 6 799
S III.	73 789	75 000	- 1 211	- 841
Sekčov	79 868	80 000	- 132	+ 145
Šváby	56 564	60 000	- 3 436	- 2 822
Rozprávka	5 014			+5 014
Spolu	583 249	593 000	- 9 751	- 8 116

Žiadanú literatúru, ktorá bola momentálne vypožičaná sme na požiadanie čitateľov rezervovali a vybavili 1 356 rezervácií.

Rezervácie a informácie

	R. 2002	R. 2003	ROZDIEL R. 02-03
Rezervácie	1 253	1 356	+ 103
Informácie	1 436	1 584	+ 148

2.2. ČITATELIA

V roku 2003 sme zaregistrovali spolu 15 721 čitateľov, čo predstavuje 104,81% z plánovaného počtu. V porovnaní s minulým rokom 2002 je to o 826 čitateľov viac. Z toho detských čitateľov do 15 rokov je 5 795, -107,31% z ročného plánu. Zaznamenali sme nárast oproti minulému roku o 415 detských čitateľov. Z radov mládeže je evidovaných 5 031 čitateľov, - 100,62% z ročného plánu. Dospelých čitateľov máme 4895, t. j. -106,41 % z ročného plánu.

Centrálnu požičovňu a naše pobočky v roku 2003 navštívilo spolu 213 923 používateľov. Z tohto počtu sa na našich podujatiach zúčastnilo 11 926 čitateľov, viac ako v minulom roku o 6 629 návštevníkov. Z ročného plánu je to na 102,85%. Návštevnosť v študovni a v čítárni bola 35 952 používateľov, s minulým rokom je to + 3 352 návštevníkov.

Najväčší nárast sme zaznamenali u detských čitateľov, čo nás zvlášť teší. Tento trend si udržujeme už štvrtý rok. Často detská návštevnosť je podmienená zo začiatku len záujmom o podujatia, ktoré ich priťahujú a sú na vynikajúcej úrovni. Potom nasleduje ďalší krok k systematickému čítaniu a vyhľadávaniu informácii potrebných na vyučovanie a na vyplnenie voľného času.

Stredoškolská mládež je zasa nútená vyhľadávať služby knižnice, ktoré sú už dnes nevyhnutné pre ich úspešné štúdium. Často sa však stáva, že nemôžeme vyhovieť žiadaným počtom exemplárov študijnej literatúry.

Zvýšila sa návštevnosť v našich čítárňach o 3 360 používateľov, ktoré s obľubou vyhľadávajú dospelí a predovšetkým čitatelia dôchodkového veku, ktorí uprednostňujú príjemné spoločenské prostredie knižníc a na čítanie dennej tlače a časopisov.

Registrovaní čitatelia a návštevnosť

	R.2002	R. 2003	ROZDIEL R. 02-03	PLÁN R. 2002	OPROTI PLÁNU	% Z ROČ. PLÁNU
Čitatelia - spolu	14 895	15 721	+826	15 000	+721	104,81
Dospelí	4 584	4 895	+ 311	4 600	+ 295	106, 41
Mládež	4 931	5 031	+ 100	5 000	+ 31	100,62
Deti	5 380	5 795	+ 415	5 400	+ 395	107,31
Poč. návštevníkov	207 294	213 923	+ 6 629	208 000	+ 5 923	102,85
Počet návštevníkov čítárne a študovne	32 592	35 952	+3 360	32 600	+3 352	

Pobočky – čitatelia – prehľad

Pobočka	čitatelia 2003	Plán 2003	Rozdiel plánu	Rozdiel R.02 -03
CP	6 897	6 850	+47	+ 109
Slniečko	2 339	2 300	+ 39	+ 77
S II.	758	700	+58	+ 55
S III.	2 023	1 800	+ 223	+ 223
Sekčov	2 407	2 150	+ 257	+ 275
Šváby	1 090	1 200	- 110	- 120
Rozpráv.	207			+ 207
Spolu	15 721	15 000	+ 721	+ 826

Rozbor čitateľov podľa kategórií - rok 2003

Pobočka	Deti	Mládež	Dospelí	Spolu
Centrálna pož.		3 843	3 054	6 897
Slniečko	1 859	385	95	2 339
S II	413	49	296	758
S IIIB	1 066	262	695	2 023
Sekčov	1 561	341	505	2 407
Šváby	691	151	248	1 090
Rozprávka	205	-	2	207
SPOLU	5 795	5 031	4 895	15 721

Na prezentáciu našich služieb a na zoznámenie sa so základnou orientáciou v knižnom fonde sme previedli 87 exkurzií pre 1 881 detí a mládeže. Formou informačnej výchovy so zameraním na konkrétne vopred dohodnuté informačné zdroje sme sa venovali 1 565 kolektívnym záujemcom ZŠ a SŠ.

Valéria Magáčová,
vedúca služieb

2.3. KNIŽNIČNÉ FONDY

2.3.1. Doplňovanie knižničných fondov

Knižničný fond sme v roku 2003 doplnili o 2 340 titulov v počte 3 146 knižničných jednotiek. Z uvedeného počtu sme kúpou získali 1 670 knižničných jednotiek, darom od čitateľov a inštitúcií 1 394 kn. j. a náhradami za stratené knihy 57 kn. j.

Celkove bolo na nákup informačných zdrojov vynaložených **380.866,40** Sk. Z toho na nákup knižného fondu **247.023,80** Sk, v čom sú zahrnuté aj finančné prostriedky získané z grantov (32.540,50 Sk), na nákup 89 titulov (157 exemplárov) odborných, populárno-náučných a detských periodík pre jednotlivé oddelenia a pobočky bolo vynaložených **115.074,10** Sk, na elektronické dokumenty **18.768,-**Sk. V porovnaní s rokom 2002 sme v roku 2003 mali o – 130.870,70 Sk menej na nákup knižničných fondov, pričom priemerná nákupná cena (so zľavou cca 20 %) bola 148,- Sk.

Na 1 registrovaného čitateľa vychádza 24,23 Sk na nákup KF, na potencionálneho čitateľa (obyvateľa) je to len 4,- Sk.

Vzhľadom k neustálemu rastu cien kníh a periodík sme sa snažili doplniť knižničný fond publikáciami a periodikami na základe užívateľských požiadaviek. Snažili sme sa čo najviac knižničných dokumentov získavať od dodávateľov poskytujúcich výhodný rabat.

Knižničný fond

	Skutočnosť r. 2002	Skutočnosť r.2003	Rozdiel 2002/2003	Plán 2003	Rozdiel oproti plánu
Celkový stav fondu	247 420	248 365	+945	247 920	+445
celkový stav knižného fondu	241 035	241 979	+944	241 525	+454
z toho NL spolu	98 475	104 885	+6 410	98 175	+6 710
- beletria	82 760	83 808	+1 048	83 660	+148
Lit. pre deti do 15 r.	59 800	59 672	-128	59 690	-18
-z toho mlád. krásna	44 883	44 584	-299	44 680	-96
-mlád. NL	14 917	15 088	+171	15 010	+78
Počet kn. j. na 1 obyv.	2,67	2,68	+ 0,01	-	-
Počet kn. j. na 1 čitateľa	16,61	15,80	- 0,81	-	-
Obratovosť KF	1,20	1,22	+ 0,02	-	-
Prírastky spolu	3 810	3 146	-664	3 500	-354
z toho knihy a periodiká	3 805	3 145	-660	3 490	-345
špeciálne dokumenty	5	-	- 5	10	- 10
elektronické dok.	1	1	-	-	+1
audiovizuálne dokumenty	1	-	- 1	-	-
úbytky	7 319	2 201	-5 118	3 000	-799
odoberané periodiká (exemp.)	206	157	-49	205	-48
tituly	123	89	34	125	-36

Z tabuľky je zrejmé, že v roku 2003 sme získali menej knižničných jednotiek ako v predchádzajúcom roku. Spôsobené je to neustálym rastom cien kníh a periodík. Aj napriek našej snahe získavať finančné prostriedky na nákup knižničných dokumentov z grantov a iných mimorozpočtových zdrojov, nie je možné plne zabezpečiť naše zámery v dopĺňovaní knižničného fondu.

Nadalej je potrebné pokračovať v radikálnom vyradovaní zastaralej a poškodenej literatúry a následne k tomu zabezpečovať inováciu knižničného fondu získavaním knižničných dokumentov najmä z oblasti spoločenských vied, techniky, prírodných vied a literatúry pre deti.

Skladba knižničného prírastku bola nasledovná :

Druh literatúry	Tituly	Knižničné jedn.	% z prírastku
odborná literatúra	851	1 006	31,98%
beletria	968	1323	42,05%
beletria pre deti	359	619	19,68%
náučná lit.pre deti	162	198	6,29%
detská lit.spolu	521	817	25,97%

V súčasnosti z prírastku na 1 titul odbornej publikácie pripadá 1,18 zv., beletrie 1,36 zv. a detskej literatúry 1,56 zv., čo je k počtu pobočiek a k počtu používateľov knižničných služieb veľmi malý prírastok aj vzhľadom k tomu, že je potrebné nadalej vyradovať radikálnejšie zastaralú a opotrebovanú literatúru.

Fond jednotlivých oddelení a pobočiek bol doplnený nasledovne:

- Centrálna požičovňa pre dospelých 1 013 kn.j. , študovňa 84 kn.j. , Región 65 kn.j., Slniečko 317 kn.j., Pobočky Sekčov 645 kn.j., SIIIB 379 kn.j., Šváby 239 kn.j. , SII 186 kn.j., ZŠ Rozprávka 158. V tomto počte sú zahrnuté aj tituly získané darom a náhrady za stratené knihy.

Z pôvodnej slovenskej tvorby sme do fondu získali 1 020 titulov (1 056 ex.), prekladovej literatúry 2 090 kn.j., cudzojazyčných dokumentov sme zaevidovali 786 kn.j. (z toho 135 kn.j. darom z USA).

2.3.2. Spracovanie a evidencia KF

Prírastok knižničného fondu sme spracovávali do databázy v systéme Libris. Pokračovali sme v retrospracovaní knižničného fondu zo skladu a pobočiek. V priebehu roka sme spracovali v systéme retro fond pobočky na sídlisku Šváby (5106 kn.j) a pre novootvorenú pobočku Rozprávka na ZŠ Ďumbierskej sme prelokalizovali a spracovali 1865 kn.j.

Pravidelne sa zabezpečovala kontrola a oprava chybných a neúplných záznamov

v databáze. Budovanie klasických lístkových katalógov sme zabezpečovali na pobočkách, ktoré ešte nie sú automatizované (SII a Šváby), taktiež sa naďalej buduje generálny katalóg a katalógy centrálnej požičovne.

2.3.3. Organizácia a ochrana knižničných fondov

Z počtu 2201 vyradených knižničných jednotiek klasicky bolo vyradených 1461 kn.j. Z nich bolo 55 nahradených, 1604 nevyužívaných a zastaralých multiplikátov a 542 poškodených a hygienicky závadných kníh.

Pokračovali sme v redakcii revízneho katalógu dokladaním revíznych lístkov presunutých knižných dokumentov do skladu a zo zrušených pobočiek. V záujme ochrany fondu sme začali baliť knihy do fólie.

2.3.4. Ostatná činnosť

V rámci metodickej pôsobnosti sme zabezpečovali metodickú inštruktaž a praktickú pomoc k systému Libris v Obcej knižnici Kapušany (4x), v Ľuboticiach (2x), v Širokom (2x), v Metodickom pedagogickom centre (3x). Mesačne sme pripravovali podklady pre rubriku Čítareň v regionálnej tlači. Podieľali sme sa na príprave kníh na burzu ako aj na samotnej burze.

J. Strapková - oddelenie KF

2.4. VZDELÁVACIE A KULTÚRNO-SPOLOČENSKÉ PODUJATIA

Dosiahnuté výsledky v roku 2003, zvýšený záujem čitateľov a verejnosti, účasť na našich akciách svedčí, že dokážeme s ponúkanou literatúrou zaujať, zabezpečiť hľadané informácie, poskytnúť všetky možnosti pre využitie voľného času, pomoc pri štúdiu i rekvalifikácii.

Stále budeme hľadať možnosti prostredníctvom projektov získať finančné prostriedky na naše kultúrno-vzdelávacie aktivity a tiež na nákup novej žiadanej literatúry.

Za svoj cieľ si kladieme kvalitatívnu starostlivosť o svojich používateľov a ich spokojnosť s našimi knižnično- informačnými službami.

Záleží nám na tom, aby sme si udržali popredné miesto na poli poskytovania rýchlych a kvalitných informácií v meste, okrese a regióne.

Knižnica P.O. Hviezdoslava celkove pripravila 370 kultúrno-vzdelávacích a spoločenských podujatí. Návštevnosť na podujatiach spolu: 11 926 účastníkov.

Kultúrno-spoločenské podujatia podľa druhov:

BESEDY	84	VÝSTAVKY	122
LDP	7	Výstavy	4
Iné	26	TP	1
Lit. súťaž	1	Lit. pásmo	123
Exkurzie	87	Nástenky	54
Infor. výchova	73	Rozprávkové dopol.	8
Videoprog.	25	Divadielko na súkien.	18

Január

- beseda- Prevencia civilizačných chorôb, Joga a duševné zdravie - **Program Anky Galovičovej**
- beseda - **Rozprávanie o zime** – téma, Bola raz jedna trieda- o knihe literárne pásma: Čarovný svet rozprávok, Život pútnika, Básničky maličkým.
- **Sobotňajšie čítačky v knižnici: Slniečkove rozprávky** so živým rozprávkárom

Február

- beseda- **Liečivé byliny pri ochoreniach dýchacích ciest**
- beseda- **J. C. Hronský**- život a dielo pre deti
- beseda so spisovateľkou G. Futovou : o knihe Moja mama je bosorka na pobočke Sekčov
- Krajská súťaž v prednese slovenských povestí : **Šaliansky Matko** J. C. Hronského – 10. ročník / 31 žiakov – víťazi okresných kôl / - v Slniečku
- beseda – S. Pačenovský – **Rozprávanie z ciest po Japonsku s diapositívmi**
- beseda- Tomáš Janovic – **Rozprávkové varechy**- o jeho knihe
- lit. dram. pásmo - Jana Humeníková – **Belasý zvonček**

Marec

- **Týždeň slovenských knižníc** 24. 3. – 28. 3. 2003

Motto: Knižnice pre všetkých

Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove ponúkla:

- bezplatný zápis nových čitateľov
možnosť vrátiť knihy bez sankčných poplatkov
- kultúrno-spoločenské podujatia v priestoroch knižnice i mimo nej pre deti, študentov a dospelých.

Počet zaregistrovaných nových čitateľov : 700

Celková návštevnosť v tomto týždni: 5 919

Podujatia: 23

Iné aktivity:

- **Benefičný večer pre priateľov Knižnice P.O. Hviezdoslava** spojený s dražbou knižných perličiek
- Slávnostné otvorenie TSK v Centrálnej požičovni za prítomnosti riaditeľov ŠVK, PU a médií
- **Prezentácia personálnej bibliografie Uctené spomienky** – Janko Borodáč
- **Je to kniha a nie je to kniha** – výstava alternatívnych kníh žiakov ateliéru PaedDr. I. Pančákovej zo ZUŠ
- Vymysli názov pre novú detskú knižnicu – súťaž žiakov ZŠ
- **Knižný milionár** na všetkých pobočkách pre dospelých čitateľov
- **Noc s Andersenom** – rozprávková noc v detskej knižnici Slniečko – zúčastnilo sa na nej 61 detí a 9 členný personál knižnice so spisovateľkou G. Futovou
- Výstava fotografií – **Podkarpatské kaplnky** – poľský fotograf Waclaw Turek

Apríl

- beseda so spisovateľom Jozefom Žarnayom
- téma sci-fi a dielo Julesa Verna pre deti
- beseda so spisovateľom Antonom Rákayom, autogramiáda
- besedy o knihách s tematikou Veľkej noci pre deti / ľudové zvyky /
- literárne pásma, exkurzie, informatická výchova pre ZŠ A SŠ
- **Deň narcisov** – verejná zbierka aj v knižnici na podporu Ligy proti rakovine

Máj

- výstava - **Dar detských kníh z USA**

Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove získala nevšedný sponzorský dar a to 365 kníh od amerického vydavateľa GARETH STEVENS PUBLISHING COMPANY a od iných sponzorov z Milwaukee v USA. Tento projekt, ktorý prebiehal v USA pod názvom " Little sun" mal veľký ohlas a pomohol zakúpiť najnovšiu americkú literatúru pre deti. Súčasťou zbierky bolo aj 32 kníh od najznámejšieho detského amerického spisovateľa Dr. Suessa.

Táto kolekcia kníh v anglickom jazyku určite pomôže deťom a mládeži pri zdokonaľovaní sa v štúdiu v anglickom jazyku a pomôže získať prehľad o najnovšej detskej literatúre v USA.

Ich finančná hodnota je viac ako 2 000 dolárov.

- **Medzinárodný seminár – " Knižnica a detskí čitatelia " v Lipovci**

Program:

- vyhodnotenie ankety " Čítaš knihy? "
 - skúsenosti knižnice v Nyíregyháza – Maďarsko
 - skúsenosti knižnice v Krosne - Poľsko
 - skúsenosti z amerických knižníc – Sharon Richardson
 - skúsenosti a aktivity Zemplínskej knižnice v Michalovciach
 - Martin Kellenberger – ilustrátor – Výchova, zábava a poučenie umením
 - Daniel Hevier - spisovateľ a vydavateľ – Koniec príbehov alebo nekonečný príbeh?
 - Eva Hornišová - vydavateľstvo Mladé letá – Rozmanité podoby tvorivosti detí
 - Timotea Vrábl'ová - Hevi klub – Na ceste ku knihe
 - Alžbeta Verešpejová – spisovateľka – Reklama, chlieb náš každodenný
- besedy pre deti ku Dňu matiek na všetkých pobočkách

Jún

- **Deň detí pre deti v knižnici pre dospelých**

- pozdrav všetky deti sveta /písanie odkazov a želaní /
 - zarecituj, zaspievaj, zaželaj...
 - prehliadka dospeláckej knižnice
 - vytvor obal svojej knihy
 - vystúpenie divadla Drak
- otvorenie novej pobočky knižnice "**Rozprávka**" na Ďumbierskej ul. pre deti
- krst novej knihy Gabiky Futovej – **Nezblázni sa mamička**
- **V čítaní je poznanie** – Vyhodnotenie najlepších detských čitateľov

2. ročník celomestskej súťaže v obradnej sieni MsÚ s programom

Júl

- Prázdniny v detskej knižnici **Slniečko**

August

- Prázdniny v detskej knižnici **Slniečko** – 425 pobytov detí

- **Noc v knižnici** – Končíme prázdniny na krídlach fantázie

- **beseda so spisovateľkou Táňou Keleovou – Vasilkovou**

September

- Veľká burza kníh - na pešej zóne 2 týždne. Vymieňalo sa, kupovalo i predávalo, celková získaná suma 20 000,- Sk

- **Prezentácia CD-ROM:** Encyklopédia slovenskej ľudovej kultúry, Európania – multimedialný encyklopedický biografický slovník

- beseda : **Tibor Bodák k 80. výr. narod.** – herec DJZ v Prešove

- beseda o živote a diele M. Rúfusa: **Strážte si svoj hrad – pre deti**

- literárne pásma: **Mária Ďuríčková – Detom**

Október

- literárno – dramatické pásmo: **Hodno bolo trpieť, hodno bolo spievať** – zo života a diela Martina Rázusa – pre Kluby dôchodcov

- hlasné čítania rozprávok

- Mesiac česko-slov. kultúrnej vzájomnosti – Výstava detských kníh českých autorov a detských kníh v češtine

- prieskum “Rozumieš češtine?” – medzi žiakmi 3. a 4. ročníka ZŠ

- divadielka na súkienku – zo slovenských rozprávok

- **Hráme sa v knižnici – Hľadáme písmená**

November

- literárne pásma “**Moja rodina**” – určené rómskym deťom

- literárne pásma pre deti: P. Dobšínský, Ľ. Podjavorinská, D. Hevier

- hlasné čítania rozprávok

- **Hráme sa v knižnici – Našiel som rozprávku, povesť**

December

- **Adventný večer priateľov knižnice P.O.H.**, duchovné slovo ThDr. S. Stolárika – dekan farnosti, ocenenie za dobrú a ústretovú spoluprácu kníhkupectvu MARSAB
- Krst novej knihy G. Futovej: **Keby som bola bosorka**
- Beseda : **Za matku zem**
- Literárne pásmo pre rómske rómske deti : **Vianočné koledy**
- Literárne pásma - Slová lásky, pre deti a dospelých na všetkých pobočkách

2.4.1. Oddelenie pre slabozrakých a nevidiacich

Prostredníctvom Slovenskej knižnice nevidiacich a slabozrakých Mateja Hrebendu v Levoči cirkulovali súbory zvukových kníh na základe ktorých sa poskytovali špeciálne služby pre týchto znevýhodnených občanov.

V roku 2003 sme vypožičalo pre 78 návštevníkov 324 titulov zvukových kníh, čo činí 2 343 zvukových kaziet a tiež 12 periodík, ktoré sú určené slabozrakým a nevidiacim.

Naša knižnica sa zapojila do celonárodnej zbierky pre nevidiacich a slabozrakých “Umenie žiť v tme”, ktorá bola vyhlásená k Medzinárodnému dňu bielej palice. Kúpou bielej pastelky – symbolu neviditeľných línií prispelo v našich priestoroch 124 návštevníkov. Celková vyzbieraná suma 2 526,- Sk. bola odovzdaná Krajskej pobočke ÚNSS v Prešove

Celoročná spolupráca s Klubom milovníkov a pestovateľov liečivých bylín:

- poskytovanie priestorov v knižnici v CP na pravidelné mesačné stretnutia
- výstavy kníh na rôzne problémy chorôb podľa plánu prednášok /diéty, lieky, atlasy, encyklopédie, časopisy /

Celoročná spolupráca s Krajskou radou Slovenského zväzu zdravotne postihnutých v Prešove:

- práca v kultúrnej komisii a organizačné zabezpečenie kultúrno-spoločenských akcií
- zľava členského poplatku v knižnici pre členov ZŤP
- výstava odborných kníh pri príležitosti Deň zdravia
- výstava kníh a ručných prác na tému Vianoce v ľudovej tradícii / XX. Roč. Krása života /
- zdarma poskytovanie priestorov na prednáškovú činnosť pre MO SZZP

Celoročná spolupráca s Krajskou pobočkou ÚNSS v Prešove:

- bezplatné členské v knižnici pre členov ÚNSS
- pravidelné zabezpečovanie a požičiavanie súborov zvukových kníh zo Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu

Celoročná spolupráca s Domovom sociálnych služieb Šváby pre mentálne postihnuté deti:

- formy: rozprávkové dopoludnia, hlasné čítanie na pobočke Šváby

Celoročná spolupráca so ZŠ špeciálna pre sluchovo postihnuté deti:

- 1x mesačne- exkurzie, videoprogramy, rozprávky s divadlom DRAK – s tlmočníkom pre posunkovú reč

Celoročná spolupráca so ZŠ špeciálna – osobitná na ul. Matice slovenskej:

- 1x mesačne výtvarné súťaže a ilustrácie rozprávok

Pravidelná donáška kníh pre telesne postihnuté deti na ZŠ Prostejovská:

- bezbariérové vchody do pobočiek na SIIIB a na Sekčove

Pravidelná donáška kníh pre telesne postihnutých dospelých do Domova sociálnych služieb na Volgogradskej ul.

Valéria Magáčová
vedúca služieb

3. BIBLIOGRAFICKO - INFORMAČNÁ ČINNOSŤ

Odborná bibliografická činnosť sa vykonávala podľa plánu práce Knižnice [P.O.Hviezdoslava](#) na rok 2003 v súlade s požiadavkami Národného bibliografického ústavu SNK Martin a združenia ZVYKNI v rámci spolupráce bibliografických pracovníkov Prešovského a Košického kraja.

Prioritnou úlohou v bibliografickej činnosti v roku 2003 bolo pripravovať databázu BIBLIS-Región (18 400 záznamov) na konverziu do formátu UNIMARC, t.j. Urobiť redakciu heslárov, kontrolu a opravu entít a tiež oboznamovať sa s novou regionálnou databázou BIBUNI, s pravidlami popisu ISBD, AACR, UNIMARC, ich zvládnutie v teoretickej i praktickej rovine. Opravy v databáze sa uskutočňovali priebežne počas celého roka s prihliadnutím na kritériá UNIMARC-u.

V rámci koordinovanej bibliografickej spolupráce knižníc boli spracovávané pridelené periodiká pre knižnice Prešovského a Košického kraja. Z týchto periodík bolo vyexcerpovaných

120 bibliografických záznamov, z ktorých 51 bolo sprístupnených združeným knižniciam prostredníctvom FTP, 69 záznamov sa nachádza v lístkovej forme.

Do databázy BIBLIS-Región bolo v priebehu roka vložených 646 záznamov z vlastnej excerpcie a 1918 záznamov bolo upravených a prevzatých zo združených knižníc. Regionálne záznamy spracované v 2. polroku 2003 v počte 759 sa nachádzajú v lístkovej forme. Databáza regionalík obsahuje spolu 18 400 záznamov, prírastok v r. 2003 činil 2564 záz. n.

Pre tematické bibliografické bázy dát bolo vyexcerpovaných a spracovaných 768 záznamov, z toho pre:

Ekonom – ekonomická literatúra a legislatíva	420 záz. n.
Osobnosti – slovenské	119 záz. n.
Európa – články o EÚ	94 záz. n.
Knihovník – články z knihovníckych čas.	119 záz. n.
Rôzne	16 záz. n.

Ročný prírastok do všetkých báz dát je 3452 bibliografických záznamov. Elektronická báza dát článkov obsahuje 29 710 bibliografických záznamov.

V rámci otvorenia Týždňa slovenských knižníc v marci 2003 sa uskutočnila prezentácia personálnej bibliografie “Janko Borodáč (1892-1964)”, spojená s besedou s p. Tiborom Bodákom, žijúcim pamätníkom, ktorý prítomným svojimi spomienkami priblížil túto významnú divadelnú osobnosť.

Priebežne sa poskytovali rešeršné a poradenské služby.

Z dostupných informačných zdrojov knižnice bolo na základe objednávok používateľov spracovaných 23 rešerší s 380 záznamami. Rešerše boli zamerané na rôzne tematické oblasti, najviac z oblasti pedagogiky. Žiadateľmi boli väčšinou študenti vysokých škôl na diplomové a seminárne práce.

REŠERŠE:

1/ Hodnotová orientácia mládeže – 26 záz. n.

2/ Školská klíma – 6 záz. n.

3/ Pohybové aktivity žiakov – 15 záz. n.

4/ Humanistické vzdelávanie, alternatívne vzdelávanie – 18 záz. n.

5/ Didaktické hry – 29 záz. n.

6/ Hodnoty a hodnotová orientácia stredoškolskej mládeže – 28 záz. n.

7/ Možnosti efektívneho rozvoja osobnosti žiaka ZŠ zo sociálne znevýhodneného prostredia – 6 záz. n.

8/ Pôrodná asistentka – Slovensko – Európa – 15 záz. n.

- 9/ Životné prostredie – 15 záz.
- 10/ Všeobecné jazykové rozbor – 15 záz.
- 11/ Spolupráca rodiny a školy. Výchovné problémy detí – 10 záz.
- 12/ Alternatívne formy vo výtvarnej výchove – 20 záz.
- 13/ Školský systém Kanady – 5 záz.
- 14/ Autoregulácia. Problémy v edukačných procesoch – 23 záz.
- 15/ Funkcie a hodnoty rodiny – rodinná výchova – 36 záz.
- 16/ Obezita, fytooterapia, diéta – 10 záz.
- 17/ Mobbing – 10 záz.
- 18/ Nietzsche. Machiavelli – 23 záz.
- 19/ Kvalita pracovného života: podmienky práce, prostredie, starostlivosť, spokojnosť s prácou – 26 záz.
- 20/ Literatúra pre najmenších a jej formatívne pôsobenie - 7 záz.
- 21/ Febrilita – telesná teplota – 8 záz.
- 22/ Šikanovanie – 9 záz.
- 23/ Ľudské zdroje – 20 záz.

V bibliograficko-informačnom oddelení sa poskytlo 577 informácií. Celkove na všetkých oddeleniach a pobočkách knižnice bolo poskytnutých 2161 bibliografických a faktografických informácií.

V bibliograficko-informačnom oddelení sa zabezpečovali rozmnožovacie, tlačiarenské práce podľa požiadaviek čitateľov a pracovníkov knižnice.

	Skut. 2002	Plán 2003	Skut. 2003	Rozdiel r. 2003-2002
Vypracované bibliografie spolu	4	4	3	- 1
Počet záznamov spolu	506	500	739	+ 233
Excerpt. záz. Regionálnej lit.	1 860	1 850	2 564	+ 704
Excerpt. záz. do temat.databáz	895	1 000	888	- 7
Z toho Ekonóm	437	500	420	- 17
Osobnosti	100	100	119	+ 19
Európa	40	50	94	+ 44
Kraj	130	100	120	- 10
Knihovník	175	200	119	- 56
Rôzne	13	50	16	+ 3
Excerpt. záznamy spolu	2 755	2 850	3 452	+ 697

3.1. VÝPOŽIČKY ŠTUDOVNE A REGIONÁLNEHO ODDELENIA

Študovňu a regionálne oddelenie v priebehu roka 2003 navštívilo 3114 používateľov. Realizovalo sa tu 16 856 prezenčných výpožičiek. Z toho bolo výpožičaných 2889 kn.j. Regionálnej literatúry. So službami študovne sa oboznámilo 950 osôb počas 30 exkurzií, ktorým boli poskytované informácie o fonde a iných informačných zdrojov v študovni, o bibliograficko-informačnej činnosti knižnice, o možnostiach vyhľadávania informácií na CD-ROM a v bibliografických bázach dát i o rešeršnej činnosti.

Cirkulačnú výpožičnú službu periodík využívalo 5 záujemcov. V rámci nej sa prostredníctvom študovne zrealizovalo 210 absenčných výpožičiek.

Používatelia už štandardne aktívne využívali dostupné bázy dát na CD-ROM na spracovávanie tematických rešerší. Zo strany pracovníkov im boli poskytované konzultácie a odborná pomoc pri formulovaní požiadaviek a spôsobu vyhľadávania na CD.

Do fondu regionálneho oddelenia pribudlo 41 knižných titulov a 19 titulov regionálnej tlače.

Roztriedili a skompletizovali sa regionálne periodiká - Prešovský večerník, Prešovský denník Korzár, Veľkošarišan, Kultúrno-spoločenské mesačníky mesta Prešov a Sabinov – zabezpečila sa väzba týchto periodík. Ostatná regionálna tlač bola skompletizovaná a uložená do obalov.

Z regionálneho fondu sa poskytujú na prezenčné a absenčné štúdium regionaliká pre študijné účely.

Do študovne pribudlo v priebehu roka 31 knižných titulov a 41 titulov periodík.

3.2. KOORDINÁCIA REGIONÁLNEJ BIBLIOGRAFIE

Knižnici P.O.Hviezdoslava koordinovala činnosť regionálnej bibliografie za Prešovský kraj ako súčasť národnej bibliografie. Mgr. Marta Skalková ako členka sa zúčastňovala 25. 6. jarného zasadnutia a 18.11.2003 jesenného zasadnutia Koordinačnej rady pre bibliografickú činnosť SR pri Slovenskej národnej knižnici v Martine.

Na úseku regionálnej bibliografie sa na základe Dohody o spolupráci spolupracovalo s knižnicami Prešovského a Košického kraja pri prerozdeľovaní a excerpovaní titulov periodickej tlače a výmene záznamov. Vzhľadom na túto spoluprácu bolo potrebné zaktualizovaný zoznam celoslovenských aj regionálnych periodík pre knižnice obidvoch krajov. Do zoznamov je zahrnutých 147 celoslovenských a 115 regionálnych periodík v ktorých sa môžu nachádzať články týkajúce sa jednotlivých regiónov. Aj napriek menším technickým problémom prebiehala výmena

excerpovaných článkov medzi knižnicami, čo zaručovalo pružnú komunikáciu aby sa informácia čo najrýchlejšie dostala k žiadateľovi.

Pre Národný bibliografický ústav v Martine boli aktualizované Formuláre pre evidenčný súpis plánovaných bibliografických prác na rok 2004 a pripomienkované Prehľady o vydaných bibliogr. za rok 2003 a Bibliografiu slovenských bibliografií 2002 za knižnice Prešovského kraja.

V dňoch 19. – 21. 5. 2003 sme sa zúčastnili Dní regionálnej bibliografie v SNK Martin a v dňoch 2. – 4. 9. 2003 Dní vedeckých knižníc v UK PU v Prešove, kde sme boli informovaní o problémoch štandardizácie, MARC 21, spracovaní záznamov podľa UNIMARCU, pravidiel AACR 2, ISBD a MDT o nových trendoch a zámeroch Národného bibliografického ústavu SR.

Mgr. Marta Skalková

vedúca bibl. a metodického oddelenia

3.3. EDIČNÁ ČINNOSŤ

1) Alexander Duchnovič po 200 rokoch (1803-1865). Jubilejná publikácia k 200. výročiu narodenia.

25 s., 56 záz.

2) Slovensko a Európska únia. Odporúčajúca bibliografia./ Zost. Zuzana Majerová

129 záz.

3) Pamätníky významných osobností v Prešove. Personálna bibliografia./ Zost. Terézia Hajduková

160 s., 554 záz.

4. ELEKTRONIZÁCIA, AUTOMATIZÁCIA, TECHNICKÉ VYBAVENIE

V roku 2003 sme sa sústredili na zautomatizovanie ďalších pobočiek knižnice a obnovu počítačovej techniky. Previedla sa retrokonverzia knižného fondu na pobočke Šváby a pripravila sa pobočka S II. Zároveň bola vykonaná revízia počítačového systému aby sa skvalitnili služby používateľom hlavne v Centrálnej požičovni. Keďže v dôsledku nepriaznivých okolností hlavná budova Centrálnej požičovne ostala bez internetu snažili sme sa v súvislosti so stratégiou rozvoja slovenského knihovníctva o zavedenie internetovej siete GOVNET. Pre prípravou implementácie integrovaného systému VIRTUA sa pripravovala internetová študovňa a bola doinštalovaná kabeľ

pripojenia ďalších počítačov do siete internet. Zároveň bol zakúpený server pre internet a 2 počítačové stanice Bol spustený on-line katalóg kníh Libris a článkov Biblis.

Na oddelení bibliografie v dôsledku prechodu na unimarcovský výmenný formát sa pokusne začali spracovávať články. Čitateľskej verejnosti bola aktualizovaná internetová stránka knižnice.

5. METODICKÁ A PORADENSKÁ ČINNOSŤ

Knižnica P.O. Hviezdoslava v rámci svojej zriaďovacej listiny plnila funkciu krajskej knižnice pre knižnice Prešovského samosprávneho kraja. Túto funkciu vykonávala na úseku koordinácie knižničných činností metodiky a bibliografie.

Hlavné ciele a zameranie metodologickej práce v roku 2003:

- Pripravenosť a informovanosť regionálnych knižníc na implementáciu nového integrovaného systému VIRTUA do knižníc PSK.
- zvýšenie úrovne knižníc v regióne zavádzaním automatizácie na úrovni mestských a obecných knižníc
- hľadanie možnosti podchytenia detských čitateľov v súvislosti s poklesom detských čitateľov a výpožičiek detskej literatúry
- využívanie mimorozpočtových zdrojov financovania

5.1. VNÚTROKNIŽNIČNÁ METODIKA

V rámci vnútroknižničnej metodiky sa zabezpečovali úlohy v súlade s plánom práce, požiadavkami čitateľskej verejnosti a pracovníkov.

- sústredili sme sa na otvorenie novej detskej pobočky Rozprávka na ZŠ Ďumbierska
- zabezpečili sme automatizáciu pobočky Šváby
- posudzovali a pripomienkovali sa niektoré koncepčné materiály
- koordinovala sa činnosť jednotlivých odborných oddelení
- uplatňovali sa nové trendy a technológie v jednotlivých odborných knižničných činnostiach
- obnovila a aktualizovala sa www stránka knižnice a elektronický katalóg on - line Libris a Biblis
- pripravili sme nový systém účtovania poplatkov za členské a urgencie
- pripravili sme dodatok ku knižničnému a výpožičnému poriadku týkajúci sa zvýšenia poplatkov za

knižničné služby

- pravidelne sa uskutočňovali pracovné porady pracovníkov kde sa riešili aktuálne problémy, pripomienky týkajúce sa činnosti knižnice

5.2. REGIONÁLNA METODIKA

Hlavným poslaním regionálnej metodiky v priebehu roka 2003 bolo poskytovanie permanentných a komplexných poradenských služieb obecným knižniciam a ich zriaďovateľom v Prešovskom a Sabinovskom okrese za účelom zabezpečenia dodržiavania štandardov knižničnej práce v komplexe úloh od dopĺňovania knižničných a informačných zdrojov až po poskytovanie knižnično-informačných služieb a saturovanie informačných požiadaviek občanov a čitateľov. Podstatou tejto činnosti, v súčinnosti so zriaďovateľmi, bola snaha formovať obecné knižnice ako priateľské prístupové miesta k informáciám a ako komunitné strediská v komunitách miest a obcí. Súčasťou metodickej pomoci bolo aj informovanie o najnovších trendoch rozvoja knižníc, o prijatej legislatíve (Knižničný zákon), súvisiacich nižších normách a povinnostiach z nich vyplývajúcich ako pre knižnice, tak aj pre ich zriaďovateľov, ako aj o možnostiach získania mimorozpočtových zdrojov.

Dokumentačno-štatistická oblasť

Celá uvedená oblasť je spracovávaná a archivovaná v elektronickej podobe prostredníctvom programov MS Word a MS Excel. Táto databáza bola doplnená o fakty a výsledky za rok 2003:

- na základe predložených výročných štatistických výkazov o dosiahnutých výsledkoch knižničnej práce v obecných knižniciach bola spracovaná regionálna štatistika
- 2 analyticko-rozborové správy o stave obecných knižníc v roku 2003
- záznamy z metodických návštev v knižniciach a rokovaní so zriaďovateľmi
- záznamy z porád a seminárov pre profesionálnych i neprofesionálnych knihovníkov
- adresár obecných knižníc Prešovského a Sabinovského okresu

Metodicko-inštruktážna a konzultačná činnosť

Uskutočnili sme 58 metodických návštev obecných knižníc a obecných úradov v Prešovskom (41 návštev) a Sabinovskom okrese (17 návštev).

Preferovanou prejednávanou problematikou bolo informovanie knihovníkov i zriaďovateľov o zákonnej povinnosti uskutočňovania revízií knižničného fondu v pravidelných 3-ročných intervaloch v súlade s platným Knižničným zákonom. Súčasne bola prejednávaná aj organizačná príprava tejto úlohy so súčasným zaškolením knihovníkov. V prípade požiadania sa metodička

zúčastnila aj priamo na realizácii revízie (Abranovce, Dubovica). Dôležitými kritériami pre metodické návštevy boli aj tieto zistené skutočnosti: stagnácia knižníc z rôznych príčin, absencia dopĺňovania KF, nezaslanie výročných štatistických výkazov, nevhodné priestorové podmienky a súčasne hľadanie riešenia uvedených problémov.

Obsahom metodických návštev bolo zisťovanie úrovne knižničných evidencií, čo má úzku súvislosť s kvalitou a presnosťou výročných štatistických výkazov, príslušné zaškolenie, dodanie potrebných tlačív (zoznam čitateľov, denník o činnosti, prírastkový vyrad'ovací zoznam), ponuka na väzbu poškodených prírastkových zoznamov.

Predmetom jednania so zriaďovateľmi bolo získanie morálnej a finančnej podpory knižniciam, ponuka našej knižnice na centrálné dopĺňovanie KF, informácie o novej knižničnej legislatíve, o automatizácii knižničných činností, o internetizácii knižníc, o nových možnostiach získania mimorozpočtových zdrojov i priama pomoc pri spracovaní grantových projektov a pod.

V tejto súvislosti a so zámerom skvalitňovať knižničné služby boli spracované a odovzdané tieto metodické materiály:

- Knižničný a výpožičný poriadok
- Protokol a vykonanej revízií KF
- Kalendár významných výročí v roku 2004
- Medzinárodné dni
- Pomôcka na zatriedenie náučnej literatúry podľa MDT

S cieľom získať mimorozpočtové zdroje na dopĺňovanie KF a internetizáciu knižníc boli spracované tieto projekty:

- Členstvo SR v Európskej únii – pre profesionálne knižnice
- Obecná knižnica – podporovateľka detského čítania – pre malé neprof. knižnice
- Obecná knižnica – miestna brána k informáciám – pre OK Tulčik na zakúpenie CD ROM SNB
- Internet – médium slobody a demokracie – pre OK Kokošovce, Hrabkov, Drienovská Nová Ves
- Verejná knižnica – informačné a komunitné centrum – rómsky projekt pre MK Sabinov – získal 27 tisíc Sk z OSF

Za úspech metodického pôsobenia v roku 2003 považujem tieto skutočnosti:

- žiadna obecná knižnica nebola zrušená
- obnovenie pravidelnej činnosti týchto knižníc: Bretejovce, Kokošovce, Fulianka
- skvalitnenie priestorových podmienok: Bretejovce, Šar. Trstená, Fulianka
- aplikácia informačných technológií a automatizácia knižničných činností na základe programu Libris: Široké, Ľubotice

- podpísanie dohôd o centrálnom dopĺňovaní pre tieto knižnice: Vít'az, Dubovica, Štefanovce, Abranovce, Lúčka, Chmeľov, Podhorany, Čelovce, Červenica preš., Červenica sab., z ktorých bolo zatiaľ realizovaných: Abranovce, Čelovce, Bretejovce, Červenica sab., Podhorany, Vít'az
- spracovanie úspešných projektov a získanie grantov:
 - 1) OK Tulčik: 5.000,- Sk na doplnenie encyklopedickej literatúry z Pro Slovakia
 - 2) MK Sabinov – grant vo výške 27.000,- Sk na rómsky projekt z OSF

Vzdelávanie knihovníkov obecných knižníc

Odborné knihovnícke vzdelávanie tvorilo pevnú súčasť celoročnej metodicko-poradenskej činnosti ako vo vzťahu ku knihovníkom, tak aj k zriaďovateľom obecných knižníc a malo široký záber od základných knižničných štandardov až po aplikáciu informačných technológií do knižničných činností. Uskutočňovalo sa týmito formami:

- osobné metodické návštevy v obecných knižniciach a stretnutia s knihovníčkami, ktoré považujeme za najefektívnejší spôsob poradenskej činnosti, pretože na základe najaktuálnejšieho poznania sa riešila žiadaná problematika so súčasným praktickým zaškolením
- jednania so zriaďovateľmi obecných knižníc informovali starostov o novej legislatíve, o informačných technológiách vhodných do knižníc a možnostiach získavania mimorozpočtových grantových prostriedkov
- porady profesionálnych i neprofesionálnych knihovníkov s bohatým programom rozširujú odborné vedomosti pracovníkov knižníc a v prevažnej väčšine je to ich jediná forma vzdelávania, pretože knižnice neodoberajú žiaden knihovnícky časopis.

Obsahom tohoročných porad boli dôležité legislatívne normy a ich uplatňovanie v praxi: Knižničný zákon č. 183/2000 Z.z., Zákon o ochrane osobných údajov, dôležité knižničné dokumenty: Program elektronizácie knižníc SR, návrh Vyhlášky o evidencii KF, nový ročný štatistický výkaz KULT 10-01, vzorový Knižničný a výpožičný poriadok. Prejednávala sa dôležitá tohoročná úloha – revízia KF a spôsoby jej realizácie. Súčasťou informačného servisu boli informácie o nových odporúčaných knižných tituloch, návrhy na zapojenie sa knižníc do celoslovenskej akcie Týždeň slovenských knižníc a inšpirácia na spracovanie projektov i vzorové projekty hlavne na dopĺňovanie klasických i digitálnych dokumentov (encyklopedická literatúra, detská literatúra, CD ROM SNB), informácie o potrebných webovských stránkach. Poskytovali sme aj písomné metodické materiály, okrem už spomínaných: vzorový literárny kvíz, logo TSK, propozície a tlačivá žiadostí na projekty, dohody o spolupráci s našou knižnicou.

5.3. KRAJSKÁ METODIKA

V rámci svojej zriaďovateľskej pôsobnosti plnila knižnica funkciu koordinačného a metodického centra pre knižnice Prešovského samosprávneho kraja na zabezpečovanie úloh vyplývajúcich z celoslovenských, krajských a regionálnych potrieb. V súvislosti s tým, sa uskutočnili rozbor, porady riaditeľov a odborných pracovníkov a metodické návštevy do regionálnych a ostatných knižníc v kraji.

K základným úlohám metodiky v roku 2003 patrilo sledovanie plnenia záverov z porád a Rozborov o činnosti knižníc za rok 2002. Za tým účelom boli uskutočňované aj metodické návštevy do regionálnych knižníc v počte 6 a udržiavaná stála spolupráca s komunikácia s riaditeľmi, metodikmi, ako aj ostatnými pracovníkmi knižníc v kraji formou metodických konzultácií osobne, telefonicky a e-mailom.

Koordináčna a dokumentačná činnosť:

V rámci koordinácie knižničných činností sme sa sústredili na nový spoločný **Knižničný softvér KIS 3G**. Za tým účelom sa uskutočnila porada riaditeľov v Okresnej knižnici D. Gutgesela v Bardejove za prítomnosti Doc. Katuščáka – generálneho riaditeľa SNK v Martine a vedúcej OK VÚC Mgr. Evy Arvayovej. Urobili sme prieskum podmienok a možnosti implementácie tohto systému do knižníc PK. Najdôležitejšou podmienkou je vhodné internetové pripojenie a počítačová technika s Windows 2000 alebo Windows XP. Písomne sme informovali VÚC o potrebe finančných prostriedkov na zakúpenie novej počítačovej techniky pre RK.

TSK - Týždeň slovenských knižníc : 24.3. – 28.3.2003 Motto 5. ročníka ” Knižnice pre všetkých“ – počas tohto týždňa knižnice svojimi aktivitami prezentovali prácu a svoje nezastupiteľné miesto v dnešnej spoločnosti pri poskytovaní služieb širokej verejnosti. Táto akcia bola dostatočne spropagovaná v rámci kraja a zapojili sa knižnice na území mesta Prešov: Štátna vedecká knižnica, Univerzitná knižnica PU a Knižnica P.O.Hviezdoslava TSK bol zo strany KPOH koordinovaný na úrovni kraja prebiehal vo všetkých regionálnych knižniciach, v mestských knižniciach a vo väčších obecných knižniciach slávnostným otvorením TSK za prítomnosti predstaviteľov a osobností miest a obcí. Na základe spracovaného plánu prebiehalo v knižniciach množstvo zaujímavých podujatí. Komplexné vyhodnotenie bolo zaslané na SSK a sekciu verejných knižníc.

Poradenská školiaca a hodnotiaca činnosť:

V rámci krajskej metodiky boli zabezpečované úlohy, odporúčania a usmernenia vyplývajúce z celoslovenských potrieb pre MK SR a SNK – Odbor pre knižničný systém pre nadriadeného zriaďovateľa VÚC – Odbor kultúry a úlohy pre odbornú činnosť knižníc.

Porada riaditeľov regionálnych knižníc 30.1.2003 – za účelom kooperácie a informovanosti pri realizácii odborných podujatí a unifikovanosti jednotlivých odborných činnosti knižníc.

Koordinačná porada bibliografov Prešovského a Košického samosprávneho kraja – 3.2.2003 v Knižnici P.O.Hviezdoslava v Prešove – prizvaní Národný bibliografický ústav SNK Martin – o stave regionálnej bibliografie v knižniciach oboch krajov, zhodnotenie výmeny záznamov a návrh ďalšieho postupu.

Rozbory činnosti knižníc Prešovského kraja za rok 2002 – 2003 v Konferenčnej miestnosti Knižnice P.O. Hviezdoslava za prítomnosti zástupcov MK SR, SNK Martin, Odboru kultúry PSK, riaditeľov a metodikov regionálnych knižníc Prešovského samosprávneho kraja.

Porada metodikov regionálnych knižníc 16.7.2003 v Hornozemplínskej knižnici vo Vranove n/T. – majetkoprávna evidencia v obecných knižniciach.

Porada riaditeľov regionálnych knižníc – 23.10.2003 v Okresnej knižnici D. Gutgesela v Bardejove za prítomnosti vedúcej Odboru kultúry ÚPSK, a generálneho riaditeľa SNK v Martine k možnosti implementácie nového knižničného systému do knižníc PSK .

Školenie bibliografov Prešovského a Košického kraja 11.11.2003 - k opravám regionálnych databáz na konverziu a prácu v BIBUNI.

Cyklus školení a záverečné skúšky pre knihovníkov školských knižníc Prešovského a Košického kraja v spolupráci s Metodickým centrom v Prešove

Štatistická, rozborová, analytická a koncepcná činnosť:

Na základe štatistických výkazov o činnosti knižníc Prešovského kraja boli spracované **Sumáre Ročných výkazov o knižnici KULT 10-01** za regionálne knižnice, mestské knižnice, obecné knižnice s profesionálnymi zamestnancami, obecné knižnice s neprofesionálnymi zamestnancami a knižnice spolu.

Na základe štatistických podkladov bolo spracované **Vyhodnotenie činnosti knižníc Prešovského kraja za rok 2002.**

Správa o plnení uznesenia vlády č. k Stratégii rozvoja slovenského knihovníctva do r. 2006 spracovaná na základe požiadavky Odboru kultúry ÚPSK.

Všetky činnosti metodického oddelenia boli cielene zamerané na udržanie a zvyšovanie úrovne knižničných služieb knižníc Prešovského kraja a rozširovanie záberu metodickej pomoci.

Publikačná činnosť:

Hurná, I.: Anketa Čítaš knihy? Zborník prednášok z medzinárodného seminára Knižnica a detskí čitatelia. Lipovce pri Prešove 14.-15.5.2003

Hurná, I.: Medzinárodný seminár Knižnica a detskí čitatelia.

Knižnica.r.4,č.6-7(2003), s.335-338

Skalková, M: Príručka pre neprofesionálnych knihovníkov.

Skalková, M: Podiel regionálnych knižníc na modelovaní obrazu regiónu – príspevok na celoslovenskom seminári pri príležitosti 50. výročia Podduklianskej knižnice vo Svidníku.

Futová, G : Noc s Andersenom. Chvilé strašidelných príbehov v detskej knižnici Slniečko.

Prešovský večerník, r. 14,č.3198(10.4.2003).

	r.2002	r.2003	Rozdiel r.01
Metodické návštevy	67	68	+1
Porady, rozbor	9	9	0
Konzultácie a inštruktáže	75	83	+8
Školenia, semináre	3	3	+0
Stáže a zaškolenia	10	11	+1
Štatistické výkazy	10	10	0
Edičná a publikačná činnosť	5	5	0
Anketové prieskumy	1	1	0
Metodické materiály	14	15	+1

6. PRIESTOROVÉ PODMIENKY, VÝSTAVBA, REKONŠTRUKCIA

Knižnica má v správe od PSK nasledujúce nehnuteľnosti:

- 3 budovy v historickom jadre v Prešove – Hlavná 139, Hlavná 16 a Hlavná 12
- časť administratívnej budovy v Prešove – Levočská 9 (6. a ½ 5. poschodia)
- sklad kníh – Prešov, Jesenná ul.
- garáž – Prešov, Bjornsonova ul.

Celková plocha priestorov: 3 479 m²

- z toho
 - vlastné nehnuteľnosti 2 568 m²
 - prenajaté od iných inštitúcií 911 m²
 - z toho od
 - PKO Prešov: pobočka S III B, Sekčov
 - Prešov REAL: pobočka S II
 - Mesto Prešov: Rozprávka, pobočka Šváby

Využitie:

- priestory využívané na činnosť knižnice 3 046,8 m²
- priestory prenajaté iným organizáciám 382,2 m²

Z celkového počtu 4 pobočiek sú 2 pobočky debarierizované. V priestoroch Základnej školy Ďumbierska bolo v r. 2003 otvorené nové detské oddelenie Rozprávka.

7. PERSONÁLNA OBLASŤ

V roku 2003 Knižnica zamestnávala celkom 31 pracovníkov v pracovnom pomere. Z nich 27 pracovníkov bolo odborných, 2 pracovníci administratívni a 2 pracovníci v kategórii robotníkov.

Kvalifikačná štruktúra pracovníkov :

VŠ - 6

SŠ - 23, z toho s knihovníckym vzdelaním 15

UŠ - 2

Priemerný vek odborných pracovníkov bol 45 rokov. Priemerná mzda predstavovala **9 932,- Sk.** Na základe zmluvy s Úradom práce pracovali v rámci verejnoprospešných prác v našej organizácii 2 pracovníci.

Okrem pracovníkov v pracovnom pomere sme zamestnávali aj pracovníkov na dohody o pracovnej činnosti a dohody o vykonaní práce. Celkový fyzický stav týchto zamestnancov bol 11, prepočítaný na plný úväzok 4. Zamestnávanie týchto zamestnancov bolo nevyhnutné pre chod organizácie a šetrili sme finančné prostriedky na odvody do fondov.

8. FINANČNÉ ZABEZPEČENIE

V roku 2003 hospodárila naša organizácia s týmito prostriedkami:

Položka	Suma v Sk – rok 2003	Suma v Sk – rok 2002 (dotácia vrátane KÚ)
Príjmy spolu	8 278 868,39	7 630 598,94
- Vlastné príjmy	1 607 868,39	1 551 598,94
- Dotácia z PSK	6 671 000,00	6 079 000,00
Náklady spolu	8 424 810,40	7 626 331,40
- Materiál	579 563,90	732 791,90
- Energie	789 584,30	476 677,40
- Služby spolu	796 628,90	678 103,40
- Osobné náklady	5 688 800,00	5 313 223,00
- Dane a poplatky	4 044,00	4 644,00
- Ostatné náklady	131 231,20	162 701,50
- Odpisy	436 958,10	258 190,20
Výsledok hospodárenia	- 145 942,01	+ 4 267,54

Príjmy

Rozpočtované prostriedky:

Schválený rozpočet vo výške 6 432 tis. Sk bol v priebehu roku 2003 upravovaný takto:

- zvýšenie bežných transferov na realizáciu zákona o verejnej službe + 100 tis.Sk
- zvýšenie bežných transferov na opravu havarijného stavu potrubia + 63 tis. Sk
- zvýšenie bežných transferov na mzdové náklady + 76 tis. Sk

Kapitálové prostriedky v roku 2003 neboli poskytnuté.

Vlastné príjmy:

Celková výška vlastných príjmov dosiahla **1 607 868,39 Sk**. Tvorili ich príjmy z nájomného vo výške 992 734,- Sk, poplatky za služby čitateľom vo výške 438 160,30 Sk, úroky z účtu vo výške 13 018,39 Sk, príjmy z dražby kníh 24 100,- Sk, z burzy 22 000,- Sk, príjmy od Úradu práce za absolventskú prax 19 000,- Sk, príjmy od reklamných partnerov 34 000,- (Mraziarne 10 000,-, Slniečkovo 10 000,-, Slovenská sporiteľňa 7 000,- a Kooperativa 7 000,- Sk) a ostatné výnosy vo výške 64 885,70 Sk.

Mimorozpočtové zdroje:

V roku 2003 naša knižnica získala finančné prostriedky z mimorozpočtových zdrojov vo výške **58 000,- Sk**, z toho:

- grant od Komunitnej nadácie Prešov na Prázdniny v knižnici vo výške **5 000,- Sk**
- grant od Komunitnej nadácie Prešov vo výške **20 000,- Sk** na zriadenie pobočky knižnice v budove Základnej školy Ďumbierska
- príspevok od Mestského úradu Prešov na vymaľovanie a doplnenie knižného fondu pobočky Ďumbierska vo výške **13 000,- Sk**
- grant vo výške **20 000,- Sk** od Open Society Foundation na projekt "Spoznajme sa navzájom" – trvanie projektu do júna 2004, skutočné čerpanie v r. 2003 vo výške 10 000,- Sk, zostávajúca časť bude vyčerpaná v r. 2004

Výdavky v roku 2003

Skutočné výdavky boli vo výške 8 424 810,40 Sk.

Čerpanie výdavkov podľa skupín:

Skupina 50 - Spotrebované nákupy: spolu 1 369 148,20 Sk

- najväčšou položkou je spotreba energií - na elektrickú energiu, plyn a vykurovanie a vodu sme vynaložili 789 584,30 Sk. Rozdiel oproti r. 2002 je + 312 tis. Sk, čo je spôsobené zvýšením cien energií. Uvedené zvýšenie nebolo zohľadnené v schválenom rozpočte.
- ďalšou položkou je nákup kníh, časopisov a elektronických dokumentov - spolu 349 325,90 Sk, čo je o 162 411,20 Sk menej ako v r. 2002

DRUH DOKUMENTU	NÁKUP V R. 2003	NÁKUP V R. 2002
Knihy	215 483,80	351 600,70
Časopisy	115 074,10	142 622,90
Elektronické dokumenty	18 768,-	17 513,50
Spolu	349 325,90	511 737,10

- nákup čistiacich prostriedkov – 14 488,10 Sk
- nákup pohonných hmôt – 12 074,- Sk
- nákup softwaru – 16 130,- Sk
- nákup ostatného materiálu, tabelačného a xeroxového papiera, pásov do tlačiarň, tlačív a drobného hmotného majetku - 187 545,90 Sk

Skupina 51 – Služby: spolu 794 628,90 Sk

- nájomné a prevádzkové náklady za prenajaté priestory – spolu 372 352,50 Sk (z toho nájomné 129 800,- Sk a prevádzkové náklady 242 552,50 Sk)
- poštovné a telefóny – 128 046,- Sk
- opravy a udržiavanie (oprava prasknutého vodovodného potrubia v Slniečku – Hlavná 16, opravy zastaralej výpočtovej techniky) - 77 922,60 Sk
- cestovné a stravné – 11 843,60 Sk
- právne služby – 12 400,- Sk
- ostatné služby (správcovstvo počítačovej siete, odvoz odpadov, koncesionárske poplatky, poskytnutie internetu, revízie, požiarna ochrana) – 192 064,20 Sk

Skupina 52 - Osobné náklady: spolu 5 688 800,- Sk

- mzdové náklady – 4 058 227,- Sk, z toho dohody 388 909,- Sk
- sociálne poistenie – 1 389 652,- Sk
- ostatné sociálne náklady (stravné lístky, civilná služba) – 240 921,- Sk

Skupina 53 - Dane a poplatky

- čerpanie vo výške 4 044,- Sk na daň z nehnuteľností

Skupina 54 - Ostatné náklady: spolu 131 231,20 Sk

- poistenie majetku – 39 871,- Sk
- bankové poplatky – 18 069,- Sk
- tvorba sociálneho fondu – 31 148,- Sk
- iné ostatné náklady 42 143,20 Sk

Skupina 55 - Odpisy nehmotného a hmotného investičného majetku

- odpisy vo výške 436 958,10 Sk neboli v plnej výške finančne kryté
- z toho
 - odpisy k budovám 142 278,- Sk
 - odpisy k strojom,prístrojom a zar. 97 620,- Sk
 - odpisy k inému HIM 86 202,- Sk
 - odpisy k dopr.prostriedkom 100 086,- Sk
 - odpisy k inventáru 10 772,10

Hospodársky výsledok

Hospodárenie bolo ukončené stratou vo výške 145 942,01, ktorú tvoria finančne nekryté odpisy. Vyrovnaný rozpočet sa aj napriek maximálnej snahe, úspornosti a efektívnosti vynakladaných finančných prostriedkov nepodarilo dodržať z dôvodu nedostatočného rozpočtu, v ktorom nebol zohľadnený nárast cien energií a z dôvodu navýšenia odpisov oproti r. 2002.

Pohľadávky a záväzky

K 31.12.2003 neevidovala naša organizácia žiadne záväzky.

Pohľadávky k 31.12.2003 boli vo výške **236 169,- Sk**. Tvorili ich pohľadávky voči nájomníkom za nájomné a prevádzkové náklady, z toho :

DOBA POHL.	SUMA	SPÔSOB VYMÁHANIA
Nad 90 dní	156 000,-	Začaté súdne konanie na Okresnom súde Košice (f. Slovtrade Košice a f. KALIA Košice)
Nad 30 dní	74 035,-	Dohodnuté splátky
Do 30 dní	6 134,-	Splátky v 01/2004

Fond reprodukcie v roku 2003

Počiatkový stav	1 701 401,89 Sk
Tvorba (z odpisov)	436 958,10 Sk
Čerpanie	199 715,- Sk
Úhrada strát z minulých rokov	916 349,33 Sk
Konečný stav	1 022 295,66 Sk

Fond reprodukcie bol tvorený z odpisov hmotného a nehmotného majetku, ktoré neboli v plnej výške finančne kryté. Čerpanie bolo na nákup majetku – kopírky do Centrálny požičovne (49 990,- Sk), počítačov (64 250,- Sk), konferenčných stoličiek (48 600,- Sk) a na rekonštrukciu podlahy v konferenčnej miestnosti (36 875,- Sk).

Sociálny fond

Počiatočný stav k 1.1.2003	2 564,20 Sk
Tvorba v roku 2003	31 148,- Sk
Čerpanie	30 531,- Sk
Zostatok k 31.12.2003	3 181,20 Sk

Čerpanie sociálneho fondu bolo v súlade s Kolektívnou zmluvou, a to:

- 18 351,- Sk – príspevok zamestnancom na stravné lístky
- 9 180,- Sk – príspevok zamestnancom na doplnkové dôchodkové poistenie
- 3 000,- Sk – odmeny pri príležitosti dosiahnutia 50. rokov veku a pri príležitosti odchodu do starobného dôchodku.

Darina Štofanková
vedúca ekon. oddelenia

9. KNIŽNICE A SPOLKOVÁ ČINNOSŤ

Knižnica P.O. Hviezdoslava je členom:

Spolku slovenských knihovníkov
Slovenskej asociácie knižníc.

Mgr. Marta Skalková
poverená zastupovaním riaditeľky

10. MEDZINÁRODNÁ KNIŽNIČNÁ SPOLUPRÁCA

Knižnica počas roka 2003 spolupracovala s českými knižnicami v Uherskom Hradišti, Karvinej, Brne, s maďarskou knižnicou v Nyiregyháze a s poľskou knižnicou v Krosne.

Mgr. Marta Skalková
poverená zastupovaním riaditeľky

Vzdelávanie:

- 29.1.2003 – školenie o verejnom obstarávaní – Martin – účasť: Skalková, Štofanková, Prextová
- 18.2.2003 – Koordinačná porada bibliografov region. knižníc Preš. a Koš. kraja – Knižnica P.O.Hviezdoslava Prešov – účasť: Skalková, Majerová, Hajduková
- 7. – 10.4.2003 – INFOS 2003 – Knižnice-mosty informačnej spoločnosti – Stará Lesná – účasť: Hurná, Skalková, Futová
- 14. – 15.5.2003 – medzinárodný seminár Knižnica a detskí čitatelia – Lipovce – účasť: pracovníci Knižnice P.O.H.
- 27.5. 2003 – Pracovné stretnutie bibliografov reg. Knižníc – VKJB Košice – účasť: Hajduková
- 4.6.2003 – celoslov. seminár pri príležitosti 50. výročia založenia knižnice – Ukrajínika – Rusinika v slov. národ. Bibliografii – Podduklianska knižnica Svidník – účasť: Skalková
- 23.6.2003 – seminár – Súčasný trendy v oblasti knižničnej a informačnej vedy – UK TU Košice – účasť: Skalková
- 8.-10.9.2003 – Dni vedeckých knižníc – Prešov – účasť: Skalková, Hajduková, Majerová, Liptáková
- 25.-26.9.2003 – stretnutie vedúcich LK – Literárne kluby a knižnice – Oravská knižnica Dolný Kubín – účasť: Futová
- 11.11.2003 – porada bibliografov k BIBUNI a konverzii záznamov – VKJB Košice – účasť: Skalková, Hajduková, Majerová, Liptáková
- 19. – 21.11.2003 – ZLPD: Partnerské knižnice parlamentu - školenie knižničných pracovníkov – Častá-Papiernička – účasť: Skalková, Liptáková

Názov: Komplexný rozbor činnosti za rok 2003

Vydala: Knížnica P.O. Hviezdoslava v Prešove

Počet strán : 32

O B S A H :

<u>Názov</u>	<u>Číslo strany</u>
1. Úvod	1
2. Základné činnosti knižnice	2
2.1. Výpožičky	2
2.2. Čitatelia	4
2.3. Knižničné fondy	5
2.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoloč.podujatia	8
3. Bibliograficko-informačná činnosť	14
3.1. Výpožičky študovne a regionálneho oddelenia	17
3.2. Koordinácia regionálnej bibliografie	17
3.3. Edičná činnosť	18
4. Elektronizácia, automatizácia, technické vybavenie	18
5. Metodická a poradenská činnosť	19
5.1. Vnútroknižničná metodika	19
5.2. Regionálna metodika	20
5.3. Krajská metodika	23
6. Priestorové podmienky, výstavba, rekonštrukcia	25
7. Personálna oblasť	26
8. Finančné zabezpečenie	27
9. Knižnice a spolková činnosť	31
10. Medzinárodná knižničná spolupráca	31

KNIŽNICA
P. O. HVIEZDOSLAVA

**Komplexný rozbor činnosti za
rok 2003**